

Kennari:

Alexandra Ýr Auðunsdóttir
Rut Bergmann Róbertsdóttir
Katrín Georgsdóttir

Kennslufyrirkomulag:

Aðferðir byrjendalæsis

Tímafjöldi:

10 kennslustundir

Bekkur:

1. bekkur

Íslenska

Traust kunnátta í móðurmáli er meginundirstaða staðgóðrar menntunar. Lestur er undirstaða alls náms og öflugt tæki nemenda til að afla sér þekkingar. Jafnframt er tjáning í ræðu og riti ein af nauðsynlegum forsendum þátttöku í samfélaginu. Skólinn verður í upphafi skólagöngu virkur þátttakandi í máluppeldi barna ásamt heimili þeirra.

Mikilvægt er að grunnskólanám í íslensku sé heildstætt. Það er hlutverk íslenskukennara að stuðla að því að nemendur öðlist þekkingu á tungumálinu og leikni í að nota það við sem fjölbreytilegastar aðstæður. Leitast er við að vekja áhuga nemenda á tungumálinu, að þeir þekki helstu hugtök þess og hlutverk í málinu og fái æfingu í að beita þeim. Lögð er áhersla á lestur og læsi, þar sem nemendur þjálfast í að leita sér upplýsinga úr margvíslegum miðlum, ásamt því að efla áhuga á bókmenntum og lestri. Lögð er áhersla á góðar skriftarvenjur, skipulag og úrvinnslu. Nemendur þurfa að fá tækifæri til þess að láta reyna á mál sitt við að leysa viðfangsefni og tjá hugsun sína og skoðanir við sem flest tækifæri en gott vald á munnlegri tjáningu nýtist í öllum námsgreinum. Vekja þarf athygli þeirra á einkennum málsins, töfrum þess og mætti. Skólastofan á að vera vettvangur umræðu, samskipta af ýmsu tagi, lestrar og ritunar þar sem mikilvæg og áhugaverð verkefni eru krufin.

Hæfniviðmiðum íslensku er skipt í fjóra flokka; talað mál, hlustun og áhorf, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði. Þessir flokkar eru samofin heild þar sem hver flokkur getur haft gagn af öðrum og mikilvægt að hafa það í huga í kennslu.

Byrjendalæsi

Byrjað er á því að lesa sögubók sem uppfyllir ákveðnar kröfur. Við lesturinn er rætt um merkingu og merkileg orð til að auka orðaforða nemenda. Í næsta tíma er sagan rifjuð upp og kennari fær nemendur til að lesa með eða botna setningar. Því næst er valið lykilorð sem unnið er markvisst með. Lykilorðið er valið út frá því markmiði sem á að leggja áherslu á hverju sinni. Það getur verið málfræðimarkmið, stafsetningarmarkmið eða jafnvel kveikja að ritun, lesskilningi og orðaforðavinnu. Í næstu tveimur tímum fer fram þjálfun í þeim atriðum sem voru lögð inn með lykilorðinu og nemendur vinna fjölbreytt verkefni sem oft eru skapandi. Verkefnin geta verið fyrir einstaklinga, pör eða hópa. Má þar nefna ýmis spil þar sem m.a. er unnið með stafsetningu, lestur, hugtakakort, sundurgreiningu, tengingu, orðaforða, stafina, ritun, skrift, málfræði, hlustun, tjáning og enduruppbyggingu texta. Nemendum er mætt þar sem þeir eru staddir og tekið mið að þörfum einstaklinga en nemendur geta verið að fást við ólík verkefni á sama tíma. Mikil áhersla er lögð á að kennsluhættir og verkefni séu fjölbreytt og að nemendur þjálfist í vönduðum og öguðum vinnubrögðum. Bæði eru unnin einstaklings-, para og hópverkefni. Mikilvægt er að nemendur lesi daglega bæði í skólanum og heima. Jafnframt eru þeir hvattir til að lesa sér til gagns og gamans í yndislestrarbókum eins og geta þeirra leyfir og í lestrarbókum við hæfi. Nemendur hafa góðan aðgang að bókakosti skólans. Þegar lestrarnám nemenda er skipulagt er tekið mið af þroska og getu hvers og eins. Lestrarbækur eru afhentar í þyngdarröð og/eða nemendur velja sér bækur við sitt hæfi af skólabókasafni. Nemendur hafa góðan aðgang að bókum í skólastofunni og fá tækifæri til að lesa og skoða bækur á hverjum degi. Nemendur vinna í vinnubókum á sínum hraða og eftir getu. Nemendur skrifa í skriftar- og vinnubækur. Einstaklingskennsla og hópvinna. Nemendur fara í hringekjur eða stöðvavinnu með fjölbreyttum verkefnum.

Íslenska

Námsþættir:	Námsefni:	Hæfniviðmið: <i>Að nemendur:</i>	Leiðir:
Talað mál, hlustun og áhorf	Fjölbreyttar barnabækur Lestrarlandið (Verkefnabækur 1 og 2) Stílabækur/úrklippubækur Sögubækur Verkefnablöð frá kennara	<ul style="list-style-type: none"> – geti beitt skýrum og áheyrilegum framburði – þjálfist í að hlusta á upplestur af ýmsum toga. – geti lært, leikið eða sungið texta af ýmsum gerðum – taki þátt í leikþætti og/eða söngatriði – geti sagt frá eftirminnilegum atburðum og eigin reynslu – geti átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi – geti tekið þátt í umræðum – þjálfist í að koma fram og tjá sig fyrir framan bekkinn 	Aðferðir byrjendalæsis Innlagnir
Lestur og bókmenntir	Spjaldtölvur Smáforrit Námsspil Skriftarblöð Sóknarskrift Gæðatextar Tréstafir, stafakubbar, frauðstafir	<ul style="list-style-type: none"> – læri hljóð, tákni og heiti bókstafanna – geti tengt hljóð saman í orð – þekki algengar orðmyndir – öðlist jákvætt viðhorf til lestrar – geti lesið orð og stuttar setningar – læri einfaldar vísur, ljóð og þulur – geti nýtt fjölbreyttan orðaforða við að skilja texta 	Hringekjur og stöðvavinna Einstaklings-, para- og hópavinna Útinám Umræður Framsögn
Ritun	Lestrarbækur Markviss málörvun Tónlist og söngur 100 orð	<ul style="list-style-type: none"> – geti dregið rétt til stafs – geti haldið rétt á skriffæri – geti skrifað orð og stuttar setningar – kynnist hugarkortum og notkun þeirra (þemavinna um hafið og hvali) – þekki skriftaráttina 	Leikir og spil Vettvangsferðir
Málfræði		<ul style="list-style-type: none"> – skilji hvað ríma er og geti fundið orð sem ríma – þekki hugtökin hljóð, bókstafur, atkvæði og setning – þekki sérhljóða og samhljóða – þekki hugtökin samheiti og andheiti – leiki sér með orð og merkingu s.s. með að ríma og fara í orðaleiki 	

		– Áhugasviðsverkefni þar sem nemendur vinna í hóp og þurfa að afla og leita sér upplýsinga. Skrá og skrifa niður niðurstöður og sýna afurð.	
Námsmat:	<p>Námsframvinda og hæfni nemenda metin jafnóðum yfir skólaárið á hæfnikorti. Stafakönnun og þekking nemenda á stöfum og hljóðum könnuð í upphafi skólaárs. Áfram er svo fylgst með þekkingu nemenda á stöfum og hljóðum eftir því sem stafainnlögn í kennslu miðar áfram.</p> <p>Lesfimiþróf eru þrisvar sinnum yfir veturinn, í september, janúar og maí. Lesskimun lögð fyrir í október og unnið úr niðurstöðum í framhaldi af því.</p> <p><i>Viðmið í lestri:</i> Miðað er við að nemendur nái að lesa 20 orð á mínútu við lok 1. bekkjar.</p>		

Námsmat

Námsmat Stapaskóla fer fram með leiðsagnar- og símati. Lögð er áhersla á að nemendur séu sífellt að bæta við sig þekkingu og leikni og öðlist þannig ákveðna færni. Tekið er mið af Aðalnámsskrá grunnskóla í öllum greinum. Fyrir lokið verkefni er ekki gefin einkunn heldur er lagt mat á hæfni nemandans og gefið fyrir stöðuna í þeim hæfniviðmiðum sem liggja til grundvallar verkefninu.

Til þess að meta hvert hæfniviðmið fyrir sig er notast við hæfnitákn sem má sjá hér til hliðar.

- **Framúrskarandi:** ef nemandi hefur náð hæfniviðmiði og sýnt getu *umfram* þá hæfni sem viðmiðið setur
- **Hæfni náð:** ef nemandi hefur náð hæfniviðmiði
- **Á góðri leið:** ef nemandi er nálægt því að ná hæfniviðmiði en enn vantar þó aðeins upp á
- **Þarfnast þjálfunar:** ef nemandi þarfnast frekari þjálfunar til að ná hæfniviðmiði
- **Lokið:** nemandi hefur lokið við verkefni
- **Ólokið:** nemandi hefur ekki lokið við né skilað verkefni
- **Undanþága:** nemandi hefur undanþágu frá verkefni af einhverjum ástæðum

	Framúrskarandi
	Hæfni náð
	Á góðri leið
	Þarfnast þjálfunar
	Lokið
	Ólokið
	Undanþága